

Raamatullinen käsitys valtiosta

Valtio

Valtio voidaan määritellä alueena, jonka väestö hallitsee jonkun tyyppinen hallitus, mutta hiukankin syvemmin ajatellen ihmisillä on varsin erilaisia käsityksiä siitä, mitä valtiolla tarkoitetaan. Esimerkiksi Japanissa sana valtio muodostuu kahdesta merkistä, joista toinen tarkoittaa maata ja toinen kotia. Siellä valtiosta ajatellaan, että se on eräänlainen kodin laajenne, jossa vallitsee sekä vaaka että pystysuoria ihmissuhteita. Latinaksi valtio on CIVITAS, josta juontaa esimerkiksi englannin kansalais-ta tarkoittava sana. Toisaalta englannin kielen sana STATE viittaa asemaan ja valtuutukseen. Suomen VALTIO viittaa sekä valtaan että siihen sisältyvään arvovaltaan.

Japanin valtiokäsitys ja perustuslaki

Vaikka Japanin nykyinen perustuslaki on muovattu länsimaisten mallien pohjalta, vuonna 1985 silloinen pääministeri Nakasone suoritti virallisen vierailun Yasukuni nimiseen shintotemppeleihin, jossa palvotaan sodassa kuolleiden henkiä vastoin perustuslain määräystä erottaa valtio kaikista uskonnoista. Toimenpiteellään hän julisti, että japanilaista käsitystä valtiosta ei voi mitenkään erottaa shintolaisuudesta. Kumartamalla ilman sanoja hän julisti japanilaisuuden voittoa amerikkalaisuudesta 40 vuotta sodan päättymisestä. Sodan jälkeinen perustuslaki laadittiin nimittäin silloisten amerikkalaisten miehitysjoukkojen valvonnan ja hyväksynnän alaisena. Kumarus ei tarkoittanut, että Japanista olisi tullut taloudellisesti vahvempi kuin U.S.A vaan sitä, että japanilainen käsitys valtiosta on parempi kuin länsimaalainen. Tuon tapahtuman jälkeen maassa on jatkunut pysyvä paine perustuslain muuttamiseksi ja kiista siitä, mitä valtiolla syvimmitään tarkoitetaan.

Läntistä valtiokäsitystä luonnehtivia elementtejä

Toisaalta ei läntinenkään käsitys valtiosta ei ole yksiselitteinen. Kun erilaiset edut törmäivät toisiaan vastaan, samalla myös käsitys siitä, mitä tahdotaan valtiolla ymmärtää kilpailevat keskenään. Euroopassa, joka on jättänyt taakseen kristinuskon, kuulee varsin korkealta taholta lausuntoja kuten: ”Ei meidän tarvitse tietää, mikä valtio on tai mikä on sen päämäärä, tärkeätä on vain prosessi, joka vie asioita eteenpäin.” Tai ”Valtio on vain biolooginen yhteisö, jonka solujen itsekkyyden on annettava kukoistaa.”

Perinteisessä läntisessä ajattelussa valtiosta korostui seuraavat viisi elementtiä, jotka eivät kuitenkaan ole välttämättä sopusoinnussa keskenään. Riippuen siitä, mitä puolta on tahdottu kulloinkin korostaa, käsitys valtiosta on saanut erilaisia piirteitä:

1. Antiikin Kreikan kaupunkivaltioissa vallitsi muodollinen kansanvalta. Mutta kun huomioidaan se, että päätösvallan ulkopuolella olivat orjat, vain vapaat saivat äänestää, kysymys ei ollut mistään todellisesta kansanvallasta. Syy oli kreikkalaisen kulttuuri ihmisen suorituksia palvova kulttuuri. Tätä nykyä kristinuskon jättänyt humanismi on palaamassa kohti kreikkalaista ajattelua.

2. Hamurabin laki ja siitä edelleen kehittynyt roomalainen lainsäädäntö on lännessä yhä merkittävässä roolissa. Myöhemmin roomalaiseen lakiin liitettiin Vanhan testamentin Mooseksen laki, vaikka siitä aiheutuikin sisäinen ristiriita. Sillä miten voitaisi-kaan sovittaa toisiinsa käsitykset laista, jossa valtion on kaiken yläpuolella, ja laista,

jossa kaiken lain yläpuolella on Jumalan hallinta. (Japanilainen yhteiskunnan jumalallistava ajattelu löytää kyllä sukulaisuutta roomalaisen lakikäsitteen kanssa.)

3. Kristinuskon käsitys ihmisarvosta on syvässä merkityksessä demokratian ehto. Ei riitä, että julistetaan kaikki ihmiset tasa-arvoisiksi, ellei ole objektiivista mittaa, jolla ihmisen arvo voidaan mitata. Ellei sellaista ole, niin tasa-arvosta tulee nollien tasa-arvoa, jolloin kenelläkään ei lopulta ole mitään arvoa. Kristuksen suorittama ihmisarvon mittaus ristin sovitustyössä tarjoaa ihmiselle suunnattoman arvon. Humanismin ihmiskeskeinen demokratia on valekansanvaltaa.

4. Vallan kolmijako lakia säätävään, riippumatomaan tuomiovaltaan ja hallituksen toimeenpanovaltaan on aidon demokratian ehto. Silloin, kun hallitus alkaa laatimaan omia tulkintojaan perustuslailla ollaan kaltevilla pinnalla.

5. Valtiovallan yläpuolella tunnustetaan moraalilaki. Oli hallitusmuoto demokraattinen tai yksinvaltainen (Raamattu tunnustaa molemmat mahdollisuudet), sen yläpuolella korkeimpana auktoriteettina on Jumalan sana ja lopullinen totuus tulee vastaan viimeisellä tuomiolla, jota kohti ihmiskunta kulkee. Jumalan laki taas heijastuu ihmisten omissatunnoissa. Kun länsi on irtautumassa kristinuskosta, Jumala korkeimpana auktoriteettina on korvattu yhteiskunnallisella luonnollisella lailla. Mutta koska ihmiskeskeinen ajattelu johtaa suhteellisuuteen, tuloksena on kalteva pinta, joka voi johtaa totalitaariseen valtioon.

Valtio Raamatussa

Raamatun mukaan valtio on Jumalan asettama ja Hän myös määrittää kunkin kansakunnan ajanjakson, kulttuurin ja toiminta-alueen: *"Hän (Jumala) on tehnyt koko ihmiskunnan yhdestä ainoasta ja asettanut kansat asumaan kaikkialla maan päällä. Hän on säätänyt ihmisille määräjat ja asumisen rajat."* (Ap.t. 17:26) Valtioiden synty alkoi siinä vaiheessa, kun kielet sekoitettiin Baabelin tornin rakentamisen yhteydessä. Kielteinen syy siihen, että ihmiskunta jaettiin erillisiin valtioita, oli tarve rakentaa muureja synnin leviämisen estämiseksi. Myönteisesti valtiosta muodostui se yksikkö, jonka tehtävänä oli viljellä ja varjella luontoa syntyneessä ihmiskunnassa.

Vanhan testamentin Israelin valtiota ei muodostettu ihmisten päätöksellä eikä ihmisten keskinäisellä sopimuksella vaan Jumalan ja kansan välisellä liitolla. Viime kädessä raamatullinen valtiokäsitys on sidoksissa myös näkemykseen kirkosta Kristuksen hallitsemana kansana. Käytännössä Jumalan asettamaa valtiota luonnehtivat seuraavat piirteet:

1. Väestö muodostuu ihmisistä, jotka ovat verisukulaisuussuhteessa toisiinsa perheinä, sukuina ja klaaneina.
2. Yhdistävänä siteenä on kieli. Kansallinen identiteetti on syvästi sidoksissa kieleen.
3. Maantiede.
4. Kulttuuri, erityisesti kirjallisuus, kuvaamataiteet, rakennustaide, teatteri ja myös musiikki.
5. Historia. (Siirtomaavallan loppuessa luoduissa keinotekoisissa valtioissa on jatkunut loputon määrä konflikteja.)

6. Uskonto. Vaikka valtiossa esiintyisi useita eri uskontoja, niiden vaikutus valtioon on kieltämätön. Uskonnoista kristityille vaarallisin on sellainen, jossa valtio korotetaan palvonnan kohteeksi.
7. Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden takaaminen.
8. Taloudellinen menestys.
9. Kansalaisten kaipaus saada elää vapaasti.
10. Väestön halu tulla arvostetuksi tiettyjen rajojen sisällä.
11. Kansallinen päämäärä. Päämäärä on raamatullinen asia, mutta jos se kieroutuu, tulos voi olla hirmuinen. Esimerkki hyvästä voisi olla halu palvella kansainvälisissä yhteyksissä heikompien valtioiden tukemisessa. Pahimmillaan se voi ilmetä haluna alistaa muut valtiot valtansa alle muka ne vapauttaakseen, niin kuin sodan aikaisessa Japanissa ajateltiin tai Neuvostoliiton levittäessä kommunismia jne.

Valtion tehtävä

Valtion tehtävä on luonnollisesti laatia lakeja, suorittaa oikeuden jakamista ja toimeenpanna lait käytännössä. Tehtäväalueita varten on ministeriöitä kuten valtionavarain-, sosiaali- ja terveys-, puolustus-, opetusministeriöt jne. Valtiovallan tehtäväaluetta kuvaa varsin hyvin kymmenen käskyn jälkimmäinen taulu. Toisin sanoen valtion tehtävä on luoda puitteet, joissa synnin valtaa rajoitetaan ja tehdään mahdolliseksi elämän kukoistaminen ihmiselämän eri alueilla.

Kristitty kansalainen

Jäsenyytemme valtiossa perustuu enimmäkseen siihen, että olemme syntyneet tiettyyn maahan. Siitä huolimatta emme kristittyinä voi jättää pois edellä mainittua tosiasiaa, että valtio perustaa Jumalan asetukseen. Roomalaiskirje 13. luku osoittaa, että alamaisuus esivallalle on kristityn velvollisuus eikä vain vapaus:

Jokaisen tulee olla alamainen sille esivallalle, jonka alainen hän on. Eihän ole esivaltaa, joka ei olisi Jumalalta. Ne esivallat, jotka ovat olemassa, ovat Jumalan asettamia. Joka siis asettuu esivaltaa vastaan, nousee Jumalan säädöstä vastaan, mutta ne, jotka nousevat vastaan, tuottavat itselleen tuomion. Eivät viranomaiset ole niiden pelkona, jotka tekevät hyvää, vaan niiden, jotka tekevät paha. Jos siis tahdot olla esivaltaa pelkäämättä, niin tee sitä, mikä on hyvää, ja sinä saat siltä kiitoksen. Se on Jumalan palvelija sinun hyväksesi. Mutta jos teet paha, niin pelkää, sillä esivalta ei kanna miekkaa turhaan. Se on Jumalan palvelija, kostaja sen rankaisemiseksi, joka tekee paha. Siksi tulee olla alamainen, ei ainoastaan rangaistuksen vaan myös omantunnon tähden. Sen vuoksi te verojakin maksatte, sillä viranomaiset ovat Jumalan palvelijoita, kun he toimivat juuri tässä tehtävässä. Antakaa kaikille se, mikä kuuluukin antaa: kenelle vero, sille vero, kenelle tulli, sille tulli, kenelle pelko, sille pelko, kenelle kunnia, sille kunnia. (Room. 13:1-7)

Silti kristitty maksaa veronsa ja noudattaa lakia omantunnon vapaudesta käsin Jumalan itsensä vuoksi. Jumalalla on historian ja kansakunnan yli ehdoton valta. Siksi vaikka valtio olisi demokraattinen tai totalitaarinen niin kuin Rooma, jota Paavalin kirjeen kirjoittamisen aikoihin hallitsi huonoin mahdollinen keisari Nero, sen hallintovalta perustui kuitenkin Jumalan säädökseen ja se oli siksi parempi kuin kaaos, jossa vallitsee kunkin mielivalta. Siksi kristityn tehtävä on olla mallikansalainen myös yksinvaltaisen hallinnon alla. Hänen tulee toimia sellaisenkin valtion hyväksi, joka ei tunnusta Jumalan sanaa:

Rakentakaa taloja ja asettukaa niihin asumaan, istuttakaa puutarhoja ja syökää niiden hedelmiä. Ottakaa itsellenne vaimot ja siittäkää poikia ja tyttäriä. Ottakaa vaimot myös pojillenne ja naittakaa tyttärenne, ja synnyttäkööt myös nämä poikia ja tyttäriä. Lisääntykää siellä älkääkä vähentykö. Tavoitelkaa sen kaupungin parasta, johon minä olen teidät siirtänyt, ja rukoilkaa sen puolesta Herraa, sillä sen hyvinvointi koituu teidänkin parhaaksenne. (Jer. 29:5-7)

Toisaalta jos valtio vaatii kristittyä toimimaan vastoin Jumalan sanaa, hänen tulee toimia aktiivisesti Jumalan tahdon mukaisesti. Esimerkiksi, jos valtio estää evankeliumin julistuksen, kristitty jatkaa silti sitä, tai jos kristitty määrätään surmaamaan syntymättömiä lapsia, hän kieltäytyy tekemästä niin. Mutta saman aikaisesti hän haluaa tukea kaikkea sellaista politiikkaa, mikä on hyväksi kansalle.

Kristittyjen tehtävä ei kuitenkaan ole ei-kristillisen valtion hallintojärjestelmän mullistaminen, vaan hänen tulee vuodattaa uutta elämää järjestelmän sisälle. Esimerkiksi alkukirkko ei lähtenyt kaatamaan Rooman orjajärjestelmää, vaan antoi orjille Kristuksessa uuden ihmisarvon ja uuden elämän, sydänten vapautuksen. Sen seurauksena järjestelmä muuttui luonteeltaan, muuttui sisältä käsin, vaikka systeeminä jatkuikin vielä useita satoja vuosia.

Jumalan hallintavalta kansojen historiassa

Jumala hallitsee kutakin valtiota ja kulttuuria noudattaen 1. Mooseksen kirjan 15. luvun jakeiden 13-16 periaatetta:

Herra sanoi Abramille: "Tiedä totisesti, että jälkeläisesi tulevat elämään muukalaisina maassa, joka ei ole heidän, ja heidän on oltava sortajiensa orjina neljäsataa vuotta. Mutta minä tuomitsen sen kansan, jonka orjina he ovat, ja sitten he pääsevät lähtemään suuri omaisuus mukanaan. ... Neljännessä polvessa jälkeläisesi palaaivat tänne, sillä amorilaisten syntien määrä ei ole vielä täysi."

Kunkin valtion ja kulttuurin kohtalo on sidottu siihen, missä määrin se suosii synnin harjoittamista keskuudessaan. Kun synnin määrä ylittää tietyn rajan, valtio tai kulttuuri tuhoutuu Jumalan tuomion alle. Siksi kristityillä on myös samantapainen tehtävä kuin Vanhan testamentin profeetoilla varoittaa kansakuntaa, osoittaa sen synti ja vaatia sitä tekemään parannus. Samalla heidän tehtävänsä on tietenkin julistaa evankeliumia, joka antaa ihmisille todellisen vapauden.

Kristityn isänmaallisuus

On kahdenlaista isänmaallisuutta: raamatullisesti perusteltua ja ryhmäitsekkyystä nousevaa. Kristitylle isänmaallisuus on oman maan rakastamista. Se on yksi sovelmus käskystä: "Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi!" Se taas seuraa siitä, että kristitty rakastaa Jumalaa. Hän on kahden maan kansalainen, sillä hänen varsinaisen isänmaansa on taivaassa:

Uskossa hän eli muukalaisena lupauksen maassa niin kuin vieraassa maassa. Hän asui teltoissa lisäkin ja Jaakobin kanssa, jotka olivat saman lupauksen perillisiä. Abraham näet odotti sitä kaupunkia, jolla on perustukset ja jonka suunnittelija ja rakentaja on Jumala. ...Ne, jotka näin puhuvat, ilmaisevat etsivänsä isänmaata. ... Nyt he kuitenkin pyrkivät parempaan maahan, nimittäin taivaalliseen. Sen tähden Jumala ei häpeä heitä vaan sallii kutsua itseään heidän Jumalakseen, sillä hän on valmistanut heille kaupungin. (Hepr. 11:9-10,14,16)

Kristityn tärkeysjärjestys on ensin taivasten valtakunta, seuraavaksi tulee maanpäällinen valtakunta. Syvimmillään rakkaus lähimmäiseen voi merkitä sitä, että hän on tarvittaessa valmis jopa kuolemaan puolisonsa tai perheensä jäsenen puolesta. Siinä mielessä myös isänmaanrakkaus voi merkitä myös henkensä antamista sen puolesta. Toisaalta on hirvittävää kansallista itsekkyyttä vaatia kansalaisia taistelemaan kuolemaan asti nationalistisen valloitushalun vuoksi.

Lopuksi

Valtiolla on valta ja oikeus toteuttaa tavoitteitaan. Mutta oli sen valta millaista tahansa, Jeesuksella Kristuksella on kaikki valta niin maan päällä kuin taivaassa. Se sisältää hengellisen, taloudellisen, kulttuurillisen ja sotilaallisen vallan. Siksi se kansakunta, joka tunnustaa Jeesuksen Herruuden, menestyy sanan syvimmässä merkityksessä. (1987)